

Ympäristö- ja kehitys- järjestöjen odotukset joulukuussa Madridissa pidettävälle COP25- ilmastokokoukselle

Ympäristö- ja kehitysjärjestöt odottavat 2.-13. joulukuuta Madridissa pidettävän YK:n kansainvälisen ilmastokokouksen osallistujamailta selkeitä vastauksia siihen, miten valtiot aikovat

- ▶ kuroa kiinni kuilun lupaamiensa ilmasto-tekosten ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden välillä niin, että maapallon lämpeneminen voitaisiin rajata 1,5 asteeseen
- ▶ taata, että muualla tehtyjen ilmasto-hankkeiden laskeminen osaksi maiden omia päästövähennyksiä ei vaaranna ilmastotoimien riittävyttä, uskottavuutta, ympäristötavoitteita tai sosiaalista oikeudenmukaisuutta
- ▶ tukea köyhimpiä maita ilmastonmuutoksen aiheuttamien vahinkojen ja menetysten korvaamisessa

1,5 asteen mukaiset sitoumukset

Valtioiden tämänhetkisten ilmastotoimien ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden välillä on iso kuilu. Nykyiset lupaukset johtaisivat yli kolmen asteen lämpenemiseen, vaikka Pariisin sopimuksen mukaisesti maiden tulisi pyrkiä pitämään lämpeneminen 1,5 asteessa. Tätä menoa 1,5 asteen tavoite on kovaa vauhtia karkaamassa käsistä.

YK:n pääsihteeri peräänkuulutti valtioilta nykyistä kunnianhimoisempia ilmastotavoitteita syyskuun ilmastohuippukokouksessaan, mutta vaatimukseen reagoitiin olemattomasti niissä maissa, jotka tuottavat valtaosan maailmanlaajuisista päästöistä. Kansalliset päästövähennystavoitteet eivät ole Madridin neuvotteluagendalla, mutta kokous tarjoaisi varsinkin suurimmille saastuttajamaille hyvän tilaisuuden kertoa, kuinka ne aikovat ilmastokriisiin reagoida.

Odotamme, että Suomi EU:n puheenjohtajana vahvistaa maailmanlaajuisia pyrkimyksiä vähentää päästöjä niin, että 1,5 asteen tavoite on mahdollista saavuttaa.

Pariisin sopimuksen osapuolten pitää

- ▶ antaa selkeä sitoumus siitä, että kansallisia päästövähennystavoitteita vuodelle 2030 kiristetään hyvissä ajoin ennen ensi vuoden COP26-ilmastokokousta
- ▶ luoda kansallisten päästövähennystavoitteiden tarkastelulle läpinäkyvä ja osallistava prosessi, johon sitoutetaan laajasti eri sidosryhmiä
- ▶ varmistaa, että kansalliset tavoitteet ja strategiat ja niiden toteuttamiseksi tehtävät toimet perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tutkimustietoon, oikeudenmukaisuuteen ja reiluun siirtymään
- ▶ sisällyttää luonnon ilmastoratkaisut kansallisiin tavoitteisiin ja strategioihin sekä huomioida maa- ja meriekosysteemien suojelun ja ennallistamisen tärkeys luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisessä, ilmastokestävyyden rakentamisessa ja hiilinielujen kasvattamisessa
- ▶ sopia kaikille osapuolille yhteisistä viisivuotisista päästövähennyskausista vuoden 2030 jälkeen niin, että seuraavat tavoitteet asetetaan vuodelle 2035

Onko EU:sta vielä ilmastajohtajaksi?

Ilmastokriisi ei ratkea ilman edelläkävijöitä, jollainen EU voisi olla päivittämällä tavoitteensa Pariisin sopimuksen vaatimalle tasolle. Suomella onkin EU-puheenjohtajana paljon pelissä Madridin ilmastokokousviikkojen aikana. Samaan aikaan kun Suomi luotsaa EU:ta Madridin ilmastoneuvotteiluissa, järjestetään ratkaiseva Eurooppa-neuvoston kokous Brysselissä, jossa Suomen tulisi saada kaikki EU-maat tukemaan vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitetta.

Pitkän tähtäimen hiilineutraaliustavoitteet eivät kuitenkaan yksin riitä, sillä maailman päästöt pitää saada puolitettua seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ratkaisevaa onkin, mitkä ovat päästövähennystavoitteet ja -toimet vuodelle 2030. Jotta EU kantaisi oikeudenmukaisen vastuunsa maapallon lämpenemisen rajoittamisesta 1,5 asteeseen, vuoden 2030 tavoite pitäisi nostaa nykyisestä 40 prosentista vähintään 65 prosenttiin. Samalla on vahvistettava luonnon hiilinieluja, jotka ovat EU-tasolla heikentyneet.

Jos EU ei lunasta aiempia lupauksiaan Pariisin sopimuksen toimeenpanosta, ei sillä ole uskottavuutta maailman suurimpana taloutena ja kolmanneksi suurimpana kasvihuonekaasujen tuottajana vaatia muita suuria saastuttajamaita parantamaan toimintaansa.

Selkeät säännöt

Viime vuoden ilmastokokouksessa Katowicessa ei päästy sopuun Pariisin sopimuksen sääntökirjasta markkinamekanismien osalta (Artikla 6). Pariisin sopimus mahdollistaa muualla saavutettujen päästövähennysten käyttämisen kansallisten sitoumusten toteuttamiseen. Maiden tulisi päästä nyt sopuun siitä, millaisilla laskenta- ja raportointisäännöillä kansainvälistä mekanismia voidaan käyttää. On tärkeää, että säännöt ovat läpinäkyvät, selkeät ja vahvat.

Madridin ilmastokokouksessa päätettävien Artikla 6:ta koskevien sääntöjen täytyy

- taata, että vastaavia järjestelyjä sovelletaan kaikkiin kansainvälisesti siirrettyihin hillintätoimien tuloksiin sekä muihin tarkoituksiin käytettyihin päästövähennyksiin, esimerkkinä ICAO:n kansainvälisen lento-

liikenteen päästöjen hyvitys- ja vähennysjärjestelmä (CORSIA), jotta päästövähennysten kaksinkertainen laskenta voidaan välttää

- varmistaa, että osa päästövähennysyksiköistä mitätöidään automaattisesti eikä Kioton pöytäkirjan aikaisia yksiköitä tuoda Pariisin sopimuksen mukaisten velvoitteiden piiriin
- varmistaa, että kansainvälisesti siirretyt päästövähennykset tehdään tiukan vastuuvollisuuden ja ympäristötavoitteiden mukaisesti niin, että niiden tuottaminen ei aiheuta vahinkoa paikallisväestölle eikä luonnolle, mikä on varmistettava kansallisessa kuulemismenettelyssä kansalaisyhteisölle
- johtaa todellisiin päästövähennysten lisäyksiin, jotka ovat mitattavissa, varmistettavissa, lisäisiä nykytoimiin nähden, pysyviä ja ajallisesti relevantteja ilmastomuutoksen hillinnän kannalta

Vahinkojen ja menetysten korvaus kehittyville maille

Ilmastonmuutoksen vauhdittamat äärimmäiset sää-
ilmiöt ja luonnonkatastrofit aiheuttavat peruuttamat-
tomia menetyksiä ja vahinkoja miljoonille ihmisille.
Menetyksillä ja vahingoilla tarkoitetaan tilanteita, joissa
ilmastonmuutoksen hillintä ei riitä estämään haitallisia
vaikutuksia eikä ympäristön muutoksiin ole enää mah-
dollista sopeutua. Erityisen haavoittuvassa asemassa
ovat vähiten kehittyneet maat ja pienet saarivaltiot.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat menetykset ja vahin-
got ovat yksi pääneuvotteluaiheista Madridissa. Tätä
varten luotiin jo vuonna 2013 Varsovan kansainvälinen
mekanismi (*Warsaw International Mechanism on Loss
and Damage, WIM*), jonka tavoite on kerätä tietoa siitä,
miten alueet voivat valmistautua riskeihin ja vahinkoi-
hin, koordinoida toimintoja, tarjota rahoitusta ja tek-
nistä tukea sekä edistää koulutusta. Tietoa on kerätty,
mutta maat eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen
rahoituksesta.

Madridin ilmastokokouksessa pitää tehdä päätös

- Varsovan mekanismin mandaatin jatkamisesta pidemmäksi ajaksi, jotta voidaan varmistaa, että mekanismilla on riittävästi aikaa ja toimivaltaa puuttua sekä nykyisiin että tuleviin vahinkoihin ja menetyksiin
- rahoituksen etenemissuunnitelmasta vahinkojen ja menetysten torjumiseksi sekä prosessista, joka jatkuu COP26-kokoukseen asti ja johtaa yksityis-kohtaisiin suosituksiin vahinkoja ja menetyksiä koskevan rahoitusvälineen vakiinnuttamisesta ja rahoituksen kasvattamisesta 50 miljardiin dollariin vuoteen 2022 mennessä

Suomen ilmastorahoitus riittämättömällä tasolla

Osana ilmastositoumuksia vauraat maat ovat sitou-
tuneet kasvattamaan kehitysmaiden ilmastotoi-
mia tukevan rahoituksen 100 miljardiin dollariin
vuodessa vuoteen 2020 mennessä ja jatkamaan
samalla tasolla vuoteen 2025 asti. Puolet rahoituk-
sesta on luvattu ohjata ilmastonmuutoksen hillin-
tään ja puolet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Suomen oikeudenmukainen osuus olisi 200 mil-
joonaa euroa lahjamuotoista ilmastorahoitusta
vuodessa, mutta tästä ollaan vielä kaukana. Ilmas-
torahoituksen taso vaihtelee vuosittain. Vuoden
2015 kehitysyhteistyöleikkaukset osuivat voimak-
kaasti myös ilmastorahoitukseen pudottaen tason
43 miljoonaan vuonna 2016. Vuonna 2017 rahoitus
nousi 119 miljoonaan, mutta summasta yli puolet
oli sijoituksia. Vuoden 2018 osalta rahoitus oli 47
miljoonaa. Tällä hetkellä budjettiperäinen rahoitus
ohjataan valtaosin rahastojen ja kahdenvälisen
yhteistyön kautta.

Rahoituksen tulisi olla uutta ja lisäistä kehitysyh-
teistyön rahoitukseen nähden. Köyhyyden vähentä-
miseen tarkoitettu potista ei pitäisi kattaa ilmas-
tonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumi-
seen tarvittavaa rahoitusta, niin kuin nyt tehdään.

Suomen ja muiden teollisuusmaiden on nostettava
rahoitus lupaamalleen tasolle ja varmistettava, että
tuki saavuttaa kaikkein köyhimmät. Suomen tulee
myös edistää yhtenäistä ilmastorahoituksen mää-
ritelmää sekä edistää raportointikäytäntöjen yhtе-
näistämistä EU:ssa ja kansainvälisesti.

GREENPEACE

